

[Formanden.]

Fra undervisningsministeriet er modtaget et eksemplar af den af den kulturelle fond for finansåret 1956-57 afgivne beretning. Beretningen vil blive henlagt til eftersyn for medlemmerne i læseværelset.

Den første sag på dagsordenen var:

Valg af 1 statsrevisor (i stedet for undervisningsminister Jørgen Jørgensen) og *1 stedfortræder*.

(Jfr. tidenden sp. 24).

Valgt blev: *Aage Fogh* med stedfortræder *Einer-Jensen*.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 8 medlemmer og 8 stedfortrædere til folketingets Grønlandsudvalg.

(Jfr. tidenden sp. 24).

Valgt blev: Folketingsmand *Victor Gram* med stedfortræder folketingsmand *Heising*, folketingsmand *Carl P. Jensen* med stedfortræder folketingsmand *Alfred Jørgensen*, folketingsmand *Peter Nielsen* med stedfortræder folketingsmand *Lund Jensen*, fhv. folketingsmand *Steen* med stedfortræder folketingsmand *Kirkegaard*, folketingsmand *Erik Eriksen* med stedfortræder medlem af folketinget *Helga Pedersen*, folketingsmand *From* med stedfortræder folketingsmand *N. Chr. Christensen*, fhv. medlem af landstinget *Lisbet Hindsgaul* med stedfortræder medlem af folketinget *Gertie Wandel* og folketingsmand *Ninn-Hansen* med stedfortræder folketingsmand *Asger Jensen*.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 3 medlemmer af Danmarks nationalbanks repræsentantskab (i stedet for arbejds- og boligminister Bundvad, folketingsmand *Einer-Jensen* og økonomiminister *Bertel Dahlgaard*).

(Jfr. tidenden sp. 43).

Valgt blev: *Chr. Christiansen*, *Carl Petersen* og *A. C. Normann*.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 1 medlem til statens jordlovsudvalg (i stedet for landbrugsminister *Skytte*).

(Jfr. tidenden sp. 24).

Valgt blev: Frugtavler *Peder Larsen*, *Roveltlund pr. Ebberup*.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 1 medlem til lønningsrådet (i stedet for fhv. folketingsmand *Arnth-Jensen*).

(Jfr. tidenden sp. 5).

Valgt blev: *Henry Christensen*.

Den næste sag på dagsordenen var:

Fortsættelse af første behandling af forslag til lov om et stabiliseringslån.

(Foregående forhandling findes i tidenden sp. 44, 115, 202, 261 og 295).

Forhandlingen genoptoges.

Axel Kristensen: I anledning af det, der er sagt om denne sag ved behandlingen i forrige uge, er det rimeligt for mig at gøre nogle bemærkninger.

Der er én ting, jeg synes det er nødvendigt at få sagt meget klart, og det er, at når man fra forskellig side hævder, at tvangslånet ligesom skal kompensere byrder, man lægger på lønmodtagerne ved ikke at indregne forbrugsafgifterne i pristallet, forekommer det mig, at det er at vende op og ned på det hele. Sandheden er jo den, at hvis man indregnede disse afgifter i pristallet, ville man gennem lønstigning og pristigning lægge hele byrden over på den halvdel eller de to tredjedele af befolkningen, der ikke er lønmodtagere, og ved at føre en sådan argumentation opstiller man det næsten, som om disse mennesker var folk med langt bedre levevilkår end lønmodtagerne. Det er jo ingenlunde tilfældet. Titusinder af ganske jævne mennesker med indtægter, der i mange tilfælde ligger under, hvad lønarbejdere tjener, skal svare forbrugsafgifter uden at kunne få dækning for dem. Der

[Axel Kristensen.]

er dog mange lønmodtagere, der har indtægter, som ligger langt over, hvad gård-ejere og selvstændige håndværkere tjener. Det ville være fuldkommen urimeligt at indregne afgifterne i pristallet. Jeg synes, det er nødvendigt at sige det, for efterhånden fremstiller man det næsten, som om lønmodtagerne altid blev forurettet, når der skal foretages noget, og at de burde undtages, og som om den øvrige halvdel eller de to tredjedele af befolkningen er så meget bedre stillet end lønmodtagerne, at de med lethed kan bære de byrder, der pålægges. Hele den fremstilling og argumentation, at man derved skaber balance, er forkert.

Om selve lovforslaget skal jeg sige, at jeg synes, det er meget urimeligt, at der slet ikke er taget hensyn til forsørgerpligterne. Enhver, der kender forholdene, ved, at vi har en ungdom, der tjener vældig gode penge. Unge mennesker tjener det samme som familieforsørgerne, og de vil helt anderledes have mulighed for at bære nogle byrder end familieforsørgerne, men man lader dem slippe fuldstændig samtidig med, at mennesker, der har påtaget sig forpligtelser og får vanskeligt ved at opfylde dem, bliver belagt med byrder. Jeg synes, det skal siges, at det er en urimelig måde, man vil gøre dette på.

Man kan vel heller ikke helt se bort fra, at de, der talte om, at de aldrig ville gå med til, at skattefradragsretten blev fjernet, her har svigtet. Når den højtærede finansminister vurderer de obligationer, der skal udstedes, til kurs 70, betyder det, at 30 pct. af det, man indbetaler i tvangslån, bliver taget ind af statskassen. Man får noget igen, der er 70 kr. værd, hver gang man indbetaler 100 kr. Det er faktisk en skat på en tredjedel af det beløb, som man vurderer til 400 mill. kr., altså 130 mill. kr. i skat, som man ikke får lov at fradrage. Jeg synes, de radikale herved svigter deres løfter om, at vi skulle opretholde skattefradragsretten. Man går uden om det på den måde.

Hele det lovkompleks, der foreligger, og som det lovforslag, vi her behandler, er en væsentlig del af, har kun til hensigt at flytte 400 mill. kr. ind i statskassen, og virkningerne heraf, som man må dele i to, skulle

være dels at flytte midler fra forbruget over på investeringen, dels at forbedre vor valutastilling. Det bliver et skøn, hvor meget man forbedrer situationen ved at flytte beløb over fra løbende forbrug til investering ved disse lovforslag. Det bliver knap så meget, som man måske forestiller sig. Tvangslånet vil i høj grad blive taget af de midler, der ellers ville være blevet opsparet, og afgiftsførehøjelserne tages ikke udelukkende af forbruget. Der er ikke tvivl om, at når varerne bliver fordyret, betales det i en række kredse i nogen måde af opsparingen. Derfor bliver den opsparing, man får, væsentlig mindre, end det kunne se ud til. Når man så gennem denne lovgivning skaber den mentalitet i befolkningen, at det ikke kan nytte at spare, fordi det opsparede blot bliver taget fra én igen bagefter, tror jeg, den skade, man her forvolder opsparingen, bliver større end den mængde, man flytter fra forbrug til investering. Jeg talte forleden dag med en ung landmand, der har sparet et meget betydeligt beløb op. Han spurgte: hvorfor skal jeg blive ved med at spare op? Når jeg investerer det opsparede i noget, bliver udbyttet taget fra mig; jeg må meget hellere emigrere. Nu kan man jo smile ad det og sige, at det betyder ikke noget, men jeg forsikrer om, at man møder gang på gang folk, der siger: nu bruger vi det hele. Derfor tror jeg, det er en realitet, at opsparingen vil synke med et beløb der svarer til det, man flytter fra forbrug over til investering, så at man i virkeligheden ikke får noget ud af det.

Endelig er der at sige, at ved at tage driftskapital og den kapital, hvormed man skal løbe en risiko, fra mange mennesker nedsætter man deres evne til at bruge de produktionsmidler, vi har i forvejen — og hvor ligger den store interesse i at få investeret mere, hvis man sørger for, at det, man har i forvejen, ikke bliver udnyttet? Der findes mange virksomheder, som udmærket kunne producere mere og beskæftige flere mennesker uden investering, hvis de havde de økonomiske muligheder for at handle fornuftigt. Jeg tror, at hele udbyttet af denne lovgivning vil blive meget ringe, og på mange felter vil den virke skadelig.

Jeg kan ikke se, hvordan den skal kunne virke over for vor valutastilling. Hvis den skulle påvirke valutastillingen, måtte det

[Axel Kristensen.]

være, fordi den tog penge ud af omsætningen; men hvis man tager 400 mill. kr. ind og giver dem ud igen, er det, hvad angår vor valutastilling, ikke afgørende, om pengene går til investering eller til forbrug, og der er ikke af regeringen eller ordførerne for regeringspartierne antydnet noget om, at man vil stramme yderligere; derfor kan jeg ikke se, at disse foranstaltninger vil påvirke vor valutastilling nævneværdigt. Jeg tror, at man kun vil få skadelige virkninger af dem; man vil få forøget arbejdsløshed, formindsket opsparing, formindsket tro på, at det kan nytte at vise initiativ, og formindsket mulighed for at vise initiativ.

Der er rettet en række spørgsmål til os vedrørende de løsninger, vi har angivet af de problemer, landet står over for. Jeg sagde, da jeg sidst talte, at vi ved at indføre en deponeringsordning og liberalisere med hensyn til de varer, der kom ind under deponeringsordningen, opfyldte et løfte til vælgerne om liberalisering, og det gav ministeren lejlighed til at tale meget om denne liberalisering; men vi har ikke et øjeblik tænkt os muligheden af, at denne liberalisering skulle anerkendes som liberalisering over for udlandet. Det er en indenlandsk liberalisering, der er tale om, og at vi dermed opfylder et løfte til vælgerne, kan man ikke afdisputere os. Jeg føler mig sikker på, at GATT-aftalerne ikke vil hindre det, vi foreslår, og jeg føler mig sikker på, at de højtærede ministre, der har haft ordet, ville have sagt det, hvis de kunne sige, at de troede det, men de var meget forsigtige i deres vendinger. Da det ikke er toldbeskyttelse, der er tale om, men en deponeringsordning, som ikke giver nævneværdig beskyttelse, og visse beskyttelsesforanstaltninger samtidig ophæves, vil foranstaltningerne ikke kunne volde os vanskeligheder i forhold til udlandet.

Endvidere er det blevet sagt, at det, vi foreslår, vil medføre en stor fordyrelse — jeg tror; det var finansministeren, der brugte denne vending. Nu har vi endnu ikke angivet, i hvilket omfang vi vil lave en sådan depo-

neringsordning; det kommer jeg til om lidt. Men hvis vi for at få et begreb om, hvordan den vil virke, tænker os en deponeringsordning, der bragte 400 mill. kr. ind i nationalbanken — jeg understreger, at det er et tænkt tal for at demonstrere virkningerne — ville de mennesker, der deponerede disse penge, i nogle tilfælde være nødt til at låne dem, og man må regne med en rente af pengene; hvis man i gennemsnit regner med 10 pct. — det er såmænd mindre væsentligt, om man regner med 10 eller 11 pct. — så betyder 10 pct. af 400 mill. kr. kun en fordyrelse af omsætningen med 40 millioner, og det skulle dog vel ikke kunne afskrække ministeriet og regeringspartierne. Til sammenligning kan jeg anføre, at den nye bilordning alene vil medføre en fordyrelse på 30 millioner og arbejdsgivernes bidrag 15 millioner. Disse to relativt små ting i regeringsforslagene vil således betyde en større fordyrelse end en deponeringsordning af det omfang, jeg her har skitseret. Hertil kommer, at ingen mennesker vil påstå, at de importrestriktioner, vi har, ikke virker fordyrende, således at man må have lov at regne med, at hvis de samtidig blev ophævet, ville vi snarere få en billigørelse end en fordyrelse af omsætningen.

Man har sagt, at kreditstramningen er stærk nok, og at det, vi foreslår, ville medføre en yderligere kreditstramning. Ja, mange af disse udtalelser beror på et skøn. Man må da gøre sig klart, at således som pengeforholdene er herhjemme, er der ingen mulighed for at overflytte den kredit, der står til rådighed for en række virksomheder, til importørerne.

Der er ingen, der skal fortælle mig, at Burmeister & Wain eller Svovlsyrefabrikkerne eller en række andre virksomheder må formindske deres kredit, fordi importørerne får behov for penge. Det vil sige, at de pågældende importører i høj grad vil blive nødt til at skaffe pengene selv. Derfor vil der, som jeg sagde i mit første indlæg, ske kreditindskrænkning helt ned til forbrugerne, og dette vil fremtvinge en opsparing, idet folk

[Axel Kristensen.]

tvinges til ikke at købe fuldt så meget på kredit, som de gør nu. Derved vil en del af det beløb, som bliver deponeret i nationalbanken, blive en ny opsparing, og da vi yderligere mener, at nationalbanken igen skal foretage udlån af denne kapital og kun tilbageholde så meget, som er nødvendigt af hensyn til valutastillingen, vil jeg skønne, at den kreditstramning, der her kommer til at foreligge, ikke bliver synderlig stor. Den bliver i hvert tilfælde ikke større end den, der vil opstå, hvis nogle af de penge, staten inddrager, skal gå ud af omsætningen for at påvirke valutastillingen. Kan staten lade være at påvirke omsætningen ved andet end at tage pengene ind og give dem ud igen, ville det heller ikke være nødvendigt for nationalbanken at foretage andet.

Så har regeringen ønsket nærmere præcisering af, hvorledes vi ville føre vore tanker ud i livet. Det synes jeg i og for sig ikke er nødvendigt, det må være nok at angive tankegangen i vort forslag. Der er da ingen, der kan forlange, at folketingsmænd skulle være i stand til — jeg kan i hvert tilfælde ikke, det tilstår jeg blankt — at gennemgå toldlisterne med alle toldnumrene og vurdere, hvor meget det ville betyde, hvis de blev bundet, hvilket beløb det derefter kunne give, og hvilken procent man skulle tage. For at forme dette i enkeltheder er det nødvendigt at have administrationen til hjælp. Vort forslag er fremsat som alternativ til regeringens forslag. Hvis et flertal her i salen vil gå ind for den tankegang, at spørgsmålet skal løses efter vor recept og ikke efter regeringens, er der ikke tvivl om, at vi med fornøden bistand fra administrationen vil kunne udforme de enkeltheder, som vi selvfølgelig ikke kan udforme nu.

Det samme gælder spørgsmålet om den præmiering af opsparing, jeg omtalte. For at kunne forelægge den i enkeltheder — jeg nævnte, at denne præmiering også skulle gælde gældsbetaling og investeringer — må det være nødvendigt at have skattekyndige folk til hjælp for at få defineret begrebet gældsbetaling nærmere, for hertil kan selvfølgelig ikke medregnes en disposition som den, at man køber noget på kredit til forbrug den ene dag og betaler det den næste dag. Det er også nødvendigt, at man

får klaret, hvad investering er, idet investeringer, der faktisk er forbrug, heller ikke kan tælle med. Altså, for at udforme alt dette i lovforslags form, således som ministrene opfordrer os til, er det helt nødvendigt, at der er et flertal her, der demonstrerer, at de vil have denne løsning i stedet for regeringens, og at administrationen derefter bliver stillet til rådighed for at udforme ordningen i enkeltheder. Men jeg synes, at vi i tilstrækkeligt omfang har angivet, hvorledes vi ønsker at få løst disse spørgsmål, og jeg mener også, at jeg med det, jeg har sagt her, yderligere har påvist, at det vil kunne løse spørgsmålet.

Det ærede medlem hr. A. C. Normann kom i anledning af diskussionen om, hvorvidt kriseforlig har hjulpet eller ikke hjulpet, med et billede: den mand, der havde en dårlig økonomi, og som gav sig til at spare, kunne ikke, selv om han ikke fik sparet nok, sige, at det ikke havde nyttet, at han havde sparet. Det kommer da an på, hvad han i øvrigt foretager sig. Hvis en mand på ét felt bruger alt for meget, nytter det ikke, at han sparer på et andet, hvis han ikke sparer nok; så går han alligevel fallit, og så har det ikke hjulpet. Man kan ikke tage det ene uden at tage det andet med.

Vi påstår ikke, at befolkningen, når vi tager penge fra den, kan købe det samme, som den kunne før; men vi siger, at det ikke fører til noget resultat, fordi de øvrige foranstaltninger, der er nødvendige, ikke bliver foretaget. Man har overtræk i nationalbanken, man har en udgiftspolitik, der æder det op, som man vinder ind fra anden side; man har ikke bevægelighed på arbejdsmarkedet, hvilket medfører glidende lønninger, der presser priserne op og formindsker vor konkurrenceevne, og vi har en forkert form for finansiering af boligbyggeriet. Derfor siger vi — det gælder også vort forslag om deponering — at forudsætningen for, at et kriseforlig skal virke efter sin hensigt, er, at man ser på helheden og tager fat på alle årsagerne til inflationen.

Jeg mener, at jeg her har redegjort for de spørgsmål, der har været rejst, og mener altså, at vi har anvist en brugelig vej. Vi mener derimod ikke, at de lovforslag, regeringen har fremsat, på længere sigt vil hjælpe, men tværtimod i mange tilfælde vil volde skade.

Aksel Larsen: Jeg har jo allerede haft lejlighed til at sige et par ord om det såkaldte stabiliseringslån, som regulært er en tvungen opsparing, men som kaldes stabiliseringslån af ganske bestemte, om jeg så må sige, forfatningsmæssige grunde.

Det forekommer mig, at der er alt for megen larm om dette stabiliseringslån. Der er så megen larm, at man får det indtryk, at denne larm iværksættes, for at befolkningen — eller en væsentlig del af befolkningen — skal glemme, hvad det er, der i virkeligheden foregår. Befolkningen skal glemme, at det, der er det reelle ved den buket kriseforslag, regeringen er kommet med, er, at vi får en del indirekte skatter, og at pristallet bliver forfusket, så at lønmodtagerne — arbejdere, tjenestemænd og ligestillede — i hvert fald mister en dyrtidsportion; det har der ikke været nogen larm om i størstedelen af pressen. Der har derimod været en så voldsom larm om stabiliseringslånet, at det er kommet til at overskygge dette, og det er ganske gavnligt og nødvendigt, at det bliver nævnt igen.

I øvrigt ved jeg ikke rigtigt, hvor begrundet larmen over stabiliseringslånet er. Jeg ser i de berlingske aviser, at man nu er ved at nå op på 60 000 protester. Det er protester, som er stilet til det radikale venstre og til retsforbundet, og det er selvfølgelig aldeles udmærket, at den konservative presse kan få konservative vælgere og læsere til at protestere imod retsforbundet og de radikale. Men det ville nok have mere virkning på de pågældende, hvis det var radikale vælgere, der protesterede over for dem.

Under alle omstændigheder har man gennem pressen udnyttet de muligheder, man har for at påvirke befolkningen til at gøre stabiliseringslånet til alfa og omega i det, der behandles i disse dage, og jeg tror som sagt ikke, at det er alfa og omega. Jeg har lidt svært ved at se, at de foranstaltninger, der dels allerede er besluttet, dels vil komme til afgørelse i de kommende dage, bl. a. dette såkaldte stabiliseringslån, med nogen som helst sikkerhed kan siges at stabilisere den økonomiske situation.

Ja, hvis det forholder sig således — og sådan opfattede jeg den højtærede finansministers fremsættelsestale — at valuta-situationen i virkeligheden ikke er så un-

stig, kan det være, det går; men hvis valuta-situationen er så ugunstig, som forskellige ordførere, deriblandt det ærede medlem hr. Per Hækkerup, har fremstillet den, er det for mig givet, at de foranstaltninger, regeringen foreslår, ikke kan rette valutasituationen op.

Det er lidt svært at tage stilling til, hvorledes man konkret vil stemme angående lovforslaget om et stabiliseringslån af den simple grund, at det ikke er nogen hastesag; det er noget, der skal behandles grundigt og udførligt i et udvalg, og vi aner i øjeblikket ikke, hvad der kommer ud af denne udvalgsbehandling. Vi ved, at der er partier her i salen, som offentligt har forlangt, at bundgrænsen bliver sænket fra en skalaindkomst på 14 000 kr. til et eller andet betydelig lavere beløb. Hvis disse partier får deres vilje — og jeg har ikke mødt nogen afvisning af deres tanke fra den høje regerings side — kommer dette tvangslån til at se helt anderledes ud; så kommer det til at ramme ikke 175 000 personer, men langt, langt flere; og det kommer naturligvis til at påvirke vor stilling til det.

Vi kan — som jeg allerede har sagt — ikke se, at det er ganske umenneskelige byrder, der pålægges dem, som rammes af denne lovgivning i regeringens udformning, selv om enkelte vel nok kan have vanskeligt ved at udrede pengene, de, der har ganske særlige byrder, f. eks. til børn, der studerer, eller noget lignende. Forholdet bliver imidlertid anderledes, hvis man ændrer lovforslagets § 3; men vi kan formentlig ikke gøre andet end vente og se, hvad der kommer.

Det er blevet anført som et stærkt argument for dette stabiliseringslån — jeg tror stærkest og tydeligst af det ærede medlem hr. Tholstrup — at det er en simpel nødvendighed. Det er, sagde det ærede medlem, ikke noget, retsforbundet kan lide, men det er desværre nødvendigt, fordi staten har så store udgiftsforpligtelser, at den må skaffe sig disse indtægter, og da de kun kan skaffes ved et sådant stabiliseringslån, må man udskrive det. De udgifter, det her drejer sig om, er udgifter, som vi alle sammen længe før valget var bekendt med at staten havde eller ville få. Men dengang var der ikke tale om, at retsforbundet ville gå ind på hverken indirekte skatter, stabiliseringslån eller noget andet — tværtimod. Og nu

[Aksel Larsen.]

får vi pludselig at vide, at det hele tiden har været retsforbundets tanke, at man måtte anvise dækning for de udgifter, som andre end retsforbundet har pådraget staten.

Det bekræfter imidlertid kun det almindelige indtryk, vi har: at retsforbundet har haft et program, og at retsforbundet har forladt dette program. Dette er også blevet understreget af den tale, den højtærede minister hr. Viggo Starcke holdt i fredags. Den højtærede minister følte trang til at belære det høje ting — og formentlig offentligheden — om, hvad samfundsskabte værdier er, hvad grundskyld er, og hvad jorden er for noget. Nu kender jeg jo den højtærede minister hr. Viggo Starcke gennem snart 40 år; jeg har fulgt retsforbundet gennem omtrent lige så lang tid, hele dets agitation, dets program, og har lært dets grundprincipper at kende, og jeg kan ikke sige andet, end at den højtærede minister med den tale, han holdt i fredags, optrådte på samme måde, som en vis person, der en overgang søgte at spille en politisk rolle herhjemme, JAK-Kristiansen, optrådte, idet han altid, når talen var om Jord, Arbejde og Kapital's program, docerede det ex cathedra, og det var kun, hvad Kristiansen sagde fra talerstolen, der var gyldigt. Næste gang han talte, kunne han sige noget helt andet; så var det det eneste, der var gyldigt — og så kunne det ikke nytte, at man henviste til, hvad han tidligere havde sagt.

Den højtærede minister hr. Viggo Starcke sagde i sin tale i fredags — det kan ses i Folketingstidende sp. 224 —

„Den fulde grundskyld berører ikke ejendomsretten til jorden, den grundfæster den. Ejeren har under fuld grundskyld fuld ejendomsret, fuld dispositionsret, fuld brugsret, fuld hegnetsret, fuld salgsret, fuld testamentsret. Den eneste ret, der fratages ham, er retten til at pantsætte den jordværdi, som andre mennesker har skabt.“

Dette er i hvert fald en ny udlægning af skriften. I den tid, da retsforbundet holdt sig til sit program og sine principper, hævdede det, at fuld grundskyld, altså statens inddragning af den fulde jordrente, betød, at man reelt ophævede privatejendomsretten til jorden og gjorde den til samfundseje. Der blev sagt, at dermed ville jorden ikke

mere kunne være et spekulationsobjekt, ingen kunne tjene på at købe, sælge, belåne eller pantsætte jorden. Nu får vi pludselig af den højtærede minister uden portefølje hr. Viggo Starcke at vide, at nu er det noget helt andet, nu drejer det sig kun om, at man vil grundfæste ejendomsretten til jorden, at man altså ikke vil inddrage de samfundsskabte værdier. Ja, jeg synes, det er nødvendigt at notere dette; jeg synes, det er nødvendigt at forsøge at erindre den højtærede minister om, at i hvert fald i sin ungdom docerede han ganske andre teorier. Jeg er klar over, at han har forladt dem, men det ville være redeligt, om han sagde: jeg har tidligere drevet en agitation, som jeg ikke mere vil vedstå.

Må jeg samtidig sige om dette med de samfundsskabte værdier, at tiden må vel snart være inde til, at man finder sine egne ben i dette spørgsmål. Man har forsøgt under debatten i torsdags og i fredags at fremstille det sådan: af samfundsskabte værdier findes der kun jorden og intet andet, og derfor skal vi have fuld grundskyld. Det var i hvert fald tidligere retsforbundets teori, at ved hjælp af fuld grundskyld afskaffer man al uretfærdighed, afskaffer man al udbytning af mennesker ved mennesker. Nu må jeg af historiske grunde gøre opmærksom på, at fysiokraterne, hvorfra retsforbundet afleder sine teorier, tilsyneladende anså jorden for det eneste værdifulde, og derfor havde de en teori om, at det eneste, der burde svares skat af, var jorden. I virkeligheden gik fysiokraternes teori ud på, at jordejerne skulle svare hele skatten, men den opkommende industri skulle fritages for skat. Fysiokraterne var tilsyneladende jordejernes talsmænd, men i virkeligheden var fysiokraterne den kommende industrikapitalismes talsmænd; den skulle fritages for at betale skat, medens derimod al skat skulle svares af jorden.

Siden den tid er der imidlertid gået halvandet hundrede år, og siden den tid er der sket en total omkalfatring af samfundet. Vi har fået industri, finanskapital, pengeinstitutter og dampskibsrederier o. s. v. Alt dette er også samfundsskabte værdier, men der er ingen, der er i stand til, selv om den højtærede minister hr. Viggo Starcke engang i 1920 har forsøgt det over for mig, at levere skygge af bevis for, at man ved indførelse

[Aksel Larsen.]

af fuld grundskyld er i stand til at forhindre, at industriaktieselskaber, bankaktieselskaber, forsikringsaktieselskaber og skibsfartsaktieselskaber udbytter deres medlemmesker. Samfundet har forandret sig siden fysiokraternes tid, og hvis man vil inddrage de samfundsskabte værdier og gøre dem til samfundseje, kommer man til at ophæve privatejendomsretten til alle produktionsmidler, herunder til jorden, men også til fabrikerne, også til bankerne, også til skibene og til transportmidlerne og til forsikringsselskaberne, og gøre alt det dér til samfundseje; det er den eneste måde, hvorpå man kan ophæve menneskers udbytning af mennesker.

Jeg har anset det for nødvendigt at fremføre disse principielle betragtninger, også fordi det er blevet hævdet, at det foreliggende lovforslag om et stabiliseringslån var et skridt i den rigtige retning, at det kunne medvirke til at redde gamle Danmark og bringe retsforbundet frem til den tid, da man var sikker på, at vi fik indført fuld grundskyld, hvormed al uretfærdighed i samfundet ville forsvinde.

I øvrigt må det være mig tilladt at erindre om den tale, jeg holdt i torsdags. Det forekommer mig noget urimeligt, at de højtærede ministre, der har haft ordet siden, ikke er gået ind på en række af de problemer, jeg dér fremdrog. Jeg søgte i denne tale at påvise — om det lykkedes mig, må naturligvis andre afgøre — at de foranstaltninger, regeringen foreslår i form af indirekte skatter og motorafgifter og stabiliseringslån, og hvad det hedder, hverken er nødvendige for at redde Danmarks valuta eller er velgørende til at redde Danmarks valuta. Jeg gjorde opmærksom på, at årsagen til, at det valutamæssigt er gået os så galt, er dette, at vi har været med i den vesteuropæiske liberalisering, i hele dette handelsforetagende, og at Danmark har drevet udenrigshandel på en måde, som det ærede medlem hr. Aksel Møller engang har karakteriseret som Ebberrød Bank.

Jeg anbefalede, at man ændrede retningslinjerne for Danmarks udenrigshandel; at man ikke først og fremmest, eller alene, beskæftigede sig med at liberalisere importen, men at vi også beskæftigede os med at liberalisere eksporten fra Danmark, sådan

at man ikke rettede sig efter de ordrer, der kom fra fremmede landes hovedstæder om, hvem vi må sælge til, og hvem vi ikke må sælge til. Om dette forekommer det mig ikke at repræsentanter for regeringen har talt; jeg synes, det er en mangel ved debatten, og jeg håber, vi får utvetydige udtalelser fra regeringens side om, hvordan den vil optræde på det handelspolitiske område i fremtiden.

Det forekommer mig samtidig noget urimeligt, at den højtærede stats- og udenrigsminister ikke havde nogle ord at sige om spørgsmålet atombomben og faren ved atom- og brintbombeeksperimenterne. Der kan blive en anledning til det senere, det erkender jeg, fordi vi en af de kommende dage skal behandle et forslag, der i hvert fald tangerer disse spørgsmål; men det havde dog været rigtigt i den politiske indledningsdebat fra regeringens side at komme ind herpå. Jeg har ligeledes gjort opmærksom på, at det ikke er rigtigt, at det er nødvendigt at udskrive nye indirekte skatter eller stabiliseringslån for at skaffe staten penge. Det tror det ærede medlem hr. Tholstrup, det er han jo nødt til at tro på, men det er aldeles ikke nødvendigt. Hvis det er sådan, at staten fattes penge, at man ønsker at sætte forbruget ned, så gøres det bedst ved, at staten sætter forbruget ned, og dér har jeg anvist den nærmeste og rimelegste vej, nemlig at man sætter militærudgifterne ned. Heller ikke herpå har jeg fået noget svar.

Derimod er jeg, hvis jeg må udtrykke det sådan, blevet i nogen grad overfaldet af det ærede medlem hr. Per Hækkerup i anledning af min deltagelse i en debat på korte bemærkninger. Jeg forstår ikke rigtig dette overfald; jeg forstår ikke, hvorfor det ærede medlem hr. Per Hækkerup blev så vred. Det er fuldstændig rigtigt, at jeg har sagt, at arbejderbevægelsen bør have den politiske ledelse her i landet. Det er mit partis mening, og det har vi også givet udtryk for dér, hvor vi blev spurgt om vor mening angående regeringsdannelsen. Ja men det betyder minsandten ikke, at så skal vi derefter lade syv være lige. Lad den højtærede statsminister danne, hvilken regering han vil, og lad denne regering komme med hvilke som helst forslag i folketinget, den vil komme med. Det er da givet, at vi er

[Aksel Larsen.]

nødt til, når regeringen er dannet, at have en mening om, hvorvidt denne regering er gavnlig eller ikke gavnlig, og det er da givet, at vi er nødt til at have en mening om denne regerings politik, og vi kendte ikke regeringens politik, før vi fik forelagt dens lovforslag i folketinget og hørte den højtærede finansministers fremsættelsestale. Vi lader vor stillingtagen påvirke af de forslag, der kommer fra regeringen, og af den politik, regeringen repræsenterer; vi har vor mening derom, og det kommer det ærede medlem hr. Per Hækkerup til at finde sig i. Når det ærede medlem er blevet ældre som politisk ordfører, opdager han også nok, at det er rimeligt, at han finder sig i det.

Det ærede medlem kan ikke lide, at jeg deltog i en vis debat på korte bemærkninger, og han beklagede i den anledning, at der ikke var fjernsyn på. Det ærede medlem kan henvende sig med sin beklagelse på rette sted. Jeg har ingen indflydelse på, om der var fjernsyn på. Jeg ville såmænd ikke have noget imod det, men jeg har ingen indflydelse. Det har imidlertid det ærede medlem hr. Per Hækkerup og hans parti, og de kan sørge for, at der er fjernsyn på en anden gang. Men jeg stod altså på talerstolen, da jeg fremsatte nogle bemærkninger til det ærede medlem hr. Tholstrup, og jeg ved godt, at de vakte munterhed og bifald i den anden side af salen, men jeg så også, hvorledes de ærede medlemmer på de socialdemokratiske bænke tog det, og hvordan det ærede medlem hr. Per Hækkerup tog det. Naturligvis er det for stærkt at sige, at det ærede medlem hr. Per Hækkerup skrupgrinede, men han græd i hvert fald ikke, da jeg tillod mig at påvise det ulogiske i det ærede medlem hr. Tholstrups optræden; det ærede medlem hr. Per Hækkerup var aldeles ikke ked af det, så hvis der havde været fjernsyn på, ville det have været ønskeligt, om det havde været placeret sådan, at man også kunne have fået det ærede medlems minespil med. Så havde det ærede medlem været fri for at komme med disse bemærkninger om det utilstedelige i, at der var nogen i højre side af salen, der syntes, det var kvikke bemærkninger, Aksel Larsen kom med. Jeg tillader mig i øvrigt herfra at sige den mening, jeg har, uden hensyn

til, om jeg får bifald eller ikke bifald, for det er aldeles ikke afgørende for mig. Afgørende er, om jeg synes, at det, jeg vil sige, er rimeligt og rigtigt. Jeg er hverken gift eller forlovet med venstre og de konservative, men hvis det skulle ske, at venstre og de konservative synes, det er rigtigt, hvad jeg siger, kan jeg ikke derved gå ud fra, at det er forkert. Jeg kan benytte et internationalt slogan her og sige, at selv om det ærede medlem hr. Erik Eriksen og det ærede medlem hr. Aksel Møller påstår, at to og to er fire, kan det ikke få mig til at sige, at det ikke er fire.

Det ærede medlem hr. Per Hækkerup hævdede, at hvis mit ændringsforslag om, at man skulle påbegynde en aftrapning af tekstilskatten, var blevet vedtaget, var regeringen væltet, og følgelig var det mit partis formål at vælte regeringen. Jeg tror, at det ærede medlem hr. Per Hækkerup skal nøjes med at tale for sig selv. Der var ikke nogen minister, der stod op og sagde: hvis dette forslag bliver vedtaget, så går regeringen, den gør det til et kabinetsspørgsmål. Det ville naturligvis den højtærede finansminister have gjort, hvis regeringen så sådan på det. Nu kunne det ikke vælte nogen regering, om man besluttede, at en beskeden aftrapning af tekstilskatten begyndte den 1. juli, så det hører ingen steder hjemme at male en vis person på væggen, som det ærede medlem hr. Per Hækkerup gjorde.

Det ærede medlem hr. Axel Kristensen har nu holdt en tale om det gavnlige i venstres og de konservatives planer om en almindelig importafgift. (*Axel Kristensen*: Nej, det har vi ikke foreslået!). Ja, ja, så en ualmindelig importafgift. Jeg har ikke dermed sagt, at den skulle gælde for alle varer, den skulle gælde for en mængde varer, men den skulle ikke gælde for råvarer og ... (*Axel Kristensen*: Nej, ikke importafgift!)... Afgift på importerede varer — er det ikke det samme som importafgift? Jo, det er det samme, så er vi enige, det er kun farven, der har en anden lyd. Jeg tror ikke, det er en sådan afgift, der skal til. Den vil virke i samme retning som en kronenedskæring, omend ikke fuldt ud på samme måde som en kronenedskæring, men den vil medføre en kolossal forhøjelse af prisniveauet herhjemme, og man skal ikke vente vor medvirken til noget sådant, lige så lidt som man

[Aksel Larsen.]

skal vente vor medvirken til, at man pålægger befolkningen flere skatter.

Vi tror, at man skal gå en helt anden vej. Vi tror, at staten skal skære sine udgifter ned; vi tror, at staten skal føre en politik, som giver mindst mulig arbejdsløshed — også derfor er vi modstandere af den måde, hvorpå man administrerer vejmillionerne — og vi tror, at staten skal give sig til at dirigere vor udenrigshandel på en måde, så det bliver til størst mulig fordel for Danmarks økonomi og valuta og så vi undgår de skadelige følger, vi har været ude for hidtil. Hvis ikke jeg er helt forkert underrettet, ligger det sådan, at Frankrig, som er medlem af den vesteuropæiske betalingsunion og har forpligtet sig til at liberalisere, nu har besluttet sig til at opgive liberaliseringen, til trods for at Frankrig er forpligtet til at holde fast på den. Her ser vi, hvilket selskab vi er kommet i. Vi underskriver internationale traktater, men vore handelspartnere bryder dem, hvis de selv skønner, det er nødvendigt af hensyn til deres egne økonomiske og valutamæssige interesser.

Jeg synes, det var på tide, om Danmark så på sine egne økonomiske og valutamæssige interesser og ikke lod sin økonomiske politik og sin handelspolitik dirigere udefra; i så fald ville det aldeles ikke være nødvendigt at fremsætte, og man ville ikke kunne komme med skygge af begrundelse for, at der skulle vedtages lovforslag som dem, der allerede er blevet vedtaget i det høje ting, eller dem, vi nu behandler eller skal behandle i løbet af denne uge.

Thorkil Kristensen: I sin tale i fredags ved denne sags indledende behandling gjorde den højtærede finansminister en del bemærkninger om den tanke, som jeg har skitseret et par steder, nemlig tanken om en midlertidig importafgift som et middel til forbedring af valutastillingen; en del af det, den højtærede finansminister sagde ved denne lejlighed, var i realiteten spørgsmål rettet til mig.

Jeg vil derfor gerne i dag give den højtærede minister et svar på disse spørgsmål, men det bliver ikke et svar med detaljer; det kan det ikke blive, for der foreligger ikke noget udarbejdet forslag om disse ting, og

der foreligger ikke egentlige beregninger, selv om jeg naturligvis har gjort mig visse tanker både om størrelsesorden og om andre ting. Beregninger har jeg ikke ladet foretage, det kan man jo ikke, når man ikke har administrationen til sin rådighed. Jeg har ikke før regeringsdannelsen vidst, om denne tanke overhovedet kunne få politisk aktualitet, derfor har jeg ikke ment, det var rigtigt at bede om administrationens bistand til udarbejdelsen af nærmere undersøgelser.

Efter regeringsdannelsen må jeg tilstå, at jeg oprindeligt nærmest fik det indtryk, at tanken ikke ville få politisk aktualitet. Det skønnede jeg bl. a. af den kronik, som den højtærede finansminister selv skrev i Dagens Nyheder for nylig, den kronik, som jeg svarede på i sidste uge. I sin kronik har den højtærede finansminister gjort nogle bemærkninger om dette spørgsmål, og jeg måtte nærmest forstå disse bemærkninger som en afvisning af tanken, selv om den højtærede finansminister havde en enkelt sætning om, at det i og for sig var fristende at gøre noget i denne retning. Jeg har jo også mærket mig både den ny regerings sammensætning med retsforbundet som deltager, og at regeringen har nedsat eller vil nedsætte et udvalg, der skal overveje forskellige ting, herunder en nedsættelse af toldsatserne.

Dette sammenholdt med den højtærede finansministers kronik måtte få mig til at skønne, at der næppe under den nuværende situation var politisk aktualitet i den tanke, som jeg havde fremsat. Derfor har jeg for mit vedkommende kunnet tiltræde, at mit parti har fremsat, hvad jeg ville kalde den samme grundtanke i en anden form. Jeg tænker naturligvis på det forslag om en deponeringsordning, som er skitseret af mit partis ordfører, og det er jo nu dette forslag og ikke det andet, der foreligger for tinget.

Jeg må tilstå, at den højtærede finansministers bemærkninger i sidste uge i og for sig forekommer mig at tyde på en større interesse fra hans side for de tanker, jeg havde fremsat; end jeg før havde ment at finde. Ellers kan jeg ikke rigtigt se, at der var nogen mening i, at den højtærede finansminister holdt denne tale.

Hvordan det nu end forholder sig, vil det være rimeligt, da spørgsmålet er stillet fra folketingets talerstol, at mit svar bliver

[Thorvil Kristensen.]

givet fra samme sted, og jeg skal derfor sige lidt nærmere om, hvad det var, jeg havde i tankerne.

Af grunde, som jeg allerede har nævnt, kan jeg ikke gå nærmere ind på, hvilke vareområder sådanne importafgifter kunne komme til at omfatte. Det afhænger jo bl. a., som den højtærede finansminister sagde, af de internationale bindinger, men jeg kan dog sige, at jeg havde tænkt mig, at området i det store og hele skulle være så bredt som muligt, dog naturligvis med undtagelse af egentlige råstoffer, men jeg havde ikke tænkt mig det begrænset til, hvad man kunne kalde færdigvarer. Jeg ville også have mellemprodukter med, i hvert fald i betydeligt omfang, og vor handelsstatistik tyder på, at området ikke ville blive så særlig snævert, men jeg skal ikke gå nærmere ind derpå, da jeg som sagt ikke har haft mulighed for at lade dette nærmere undersøge.

De internationale aftaler, som den højtærede finansminister nævnte både i sin kronik og i sin tale, har jeg jo også været inde på i Dagens Nyheder. Det fremgår deraf, at jeg naturligvis er klar over, at vor handlefrihed her ikke er ubegrænset. Jeg vil dog advare imod, at man overvurderer de begrænsninger, der findes i det enkelte lands handlefrihed på dette område, selv om jeg erkender, at det er lidt svært at finde ud af, hvor stor friheden er. Jeg vil om dette spørgsmål, som jeg ved interesserer mange mennesker, sige, at jeg tror, man bør skelne mellem to forskellige ting. For det første er vi jo indgået på visse direkte bindinger af toldsatser og lignende inden for GATT. For det andet gælder der mere almindeligt en række regler for adfærden i handelspolitisk henseende både inden for GATT, den internationale valutafond og OEEC. Jeg vil gerne understrege, at hvad særlig angår disse almindelige regler, gælder der jo et ikke ubetydeligt antal undtagelsesklausuler, og hvis jeg bedømmer det rigtigt, er der betydelig mulighed for at anvende disse undtagelsesklausuler, når man kan henvise til, at ens land er i alvorlige valutavanskeligheder. Jeg vil endda tro, at man ganske særlig effektivt kan gøre dette, når man ydermere kan henvise til, at de

valutavanskeligheder, vi har, i nogen grad — ikke helt, men delvis — skyldes de restriktioner, som andre medlemsstater har lagt på vor eksport. Det er nemlig en del af forklaringen, selv om jeg nok ved, at vi selv har medskyld. Jeg henviser bl. a. til, at Frankrig har en ordning, der i nogen grad minder om det, jeg omtalte. Jeg henviser til, at andre lande gentagne gange og vedvarende har undladt at opfylde de henstillinger, der inden for OEEC er rettet til dem om større lighed i liberaliseringen, som i øjeblikket er meget skæv, idet de landbrugsvarer, som vi eksporterer, ikke er liberaliseret i en grad, som blot tilnærmelsesvis svarer til, hvad andre varer er.

Jeg finder anledning til at understrege — det tror jeg, vi alle sammen kan være enige om — at Danmark afgjort ikke er skyldner i det internationale handelspolitiske mellemværende, når vi ser på, hvordan andre lande, og ikke mindst de store lande, har behandlet vor eksport. Derfor vil jeg tro, at de muligheder, der er for at udnytte undtagelsesklausulerne, ikke er helt ringe i vort tilfælde, og jeg mener, det ville være rimeligt, om de blev benyttet.

Det ville i øvrigt blive lettere, når man kunne henvise til, sådan som det var min tanke, at den pågældende importafgift skulle være midlertidig, at det allerede på forhånd skulle være fastsat i loven, i hvilket tempo den skulle afvikles, altså hvornår den bortfaldt, og det samtidig, ligesom i øvrigt i forslaget om en deponeringsordning, var tanken, at liberaliseringen skulle udvides.

Hvad angår det, den højtærede finansminister sagde om prisvirkningen af den foranstaltning, som jeg har skitseret, vil jeg gerne have lov til at sige, at jeg tror, den ville blive mindre, end mange tænker sig. Da vi foretog devalueringen i 1949, blev der foretaget undersøgelser, som efter mit skøn viste, at den direkte prismæssige virkning af noget sådant er adskilligt mindre, end de fleste tænker sig. Det hænger jo bl. a. sammen med, at der i mange tilfælde er langt fra importstadiet, til varen ligger på forbrugerens bord. Når det drejer sig om en midlertidig foranstaltning, vil de fulde virkninger overhovedet ikke vise sig, bl. a. fordi importen, hvis man har en afgift, der på forhånd er bestemt til at skulle

[Thorkil Kristensen.]

afrappes nedad i et vist tempo, simpelt hen vil blive ret begrænset i den periode, da afgiften er højest. Alle vil naturligvis i det omfang, de kan, være interesseret i at vente med at importere, indtil afgiften er blevet nedsat, og senere hen i at vente, indtil den er blevet afviklet. Der ville med andre ord i selve dette afviklingssystem for det første ligge en modifikation deri, at der ikke ville komme så forfærdelig megen import i den tid, afgiften var størst. For det andet ville der derved fremkomme den gunstige valutavirkning, at importen ville blive udsat — det var en af de ting, jeg havde i tankerne. Det ville så betyde, at vi tærede på vore lagre; men sandheden om vore lagre er vel den, at bl. a. på grund af de lagernedskrivningsregler, der findes, har vi på adskillige områder større lagre her i landet, end det er nødvendigt og økonomisk rationelt. Jeg tror derfor, at man også her måtte regne med en gunstig virkning.

Hvad angår det, den højtærede finansminister sagde om de forskellige europæiske og nordiske fællesmarkedsplaner, vil jeg blot fremhæve, at en midlertidig afgift, der skulle afvikles i løbet af en kort årrække, selvfølgelig ikke ville kunne hindre, at vi gik ind i en markedsordning, der tidligst kan blive fuldt effektiv i løbet af en væsentlig længere årrække.

Jeg skal så gå over til at sige lidt om det positive i den tanke, jeg har skitseret. Jeg tror ikke, jeg gør den højtærede finansminister uret, når jeg siger, at han talte mest om det negative og meget lidt om det positive. Hvis billedet ikke skal være skævt, er det derfor nødvendigt, at jeg supplerer det, ministeren sagde. Der er noget negativt ved enhver økonomisk politik. Vort lands valutavanskeligheder er meget store, og der findes ingen løsning, som ikke indeholder uheldige bivirkninger; det stabiliseringslån, vi forhandler om i dag, indeholder sådanne uheldige bivirkninger i meget stor udstrækning. Jeg tror, at den

tanke, jeg har skitseret, og også den deponeringsordning, der er skitseret, indeholder mindre alvorlige bivirkninger end dem, den anden ordning indebærer; men det måtte man jo se på.

Det, jeg især vil understrege, og det, som har fået mig ind på tanken, er den svaghed, der har klæbet ved alle de forsøg, vi i efterkrigsårene har gjort på at stabilisere vor valutasisituation. Hver gang vi har begrænset købekraften for at forbedre valutastillingen, er der jo sket det beklagelige, at vi har slået produktionen og beskæftigelsen her i landet ned. Det har vi ikke kunnet undgå, når vi foretog en købekraftsbegrænsning over en bred front; og når vi simpelt hen nedskar den købekraft, der stod til det danske folks rådighed til forbrug og til investering, ramte det ikke bare udenlandske, men også danske varer. En sådan ordning rammer normalt danske varer, dansk produktion, til et større beløb, end den rammer udenlandske varer; fordi nu engang hovedparten af det danske forbrug er noget, der produceres her i landet.

Derfor er jeg kommet ind på den tanke, at det ville være meget ønskeligt, om vi kunne finde en ordning, der for en gangs skyld skånede dansk produktion mere, end det har været tilfældet de andre gange, og også mere, end det vil blive tilfældet ved det, som nu antagelig bliver vedtaget. Det er man gået hen over med harefod. Regeringen har talt meget lidt om de uheldige beskæftigelsesmæssige virkninger, som de fremsatte forslag vil få. Man har talt om, at der på længere sigt vil blive større produktion og beskæftigelse; det kan vi også håbe på, men vi skal altså først igennem en periode med det modsatte, ellers virker foranstaltningerne jo ikke. Hvis vi skal skåne dansk produktion i højere grad, end vi har gjort de andre gange, er der kun én mulighed, og den består i, at vi i overgangstiden, hvor forbruget skal nedsættes, giver dansk produktion en større andel af det danske marked, end det normalt har. Det var tanken med den midlertidige import-

[Thor kil Kristensen.]

afgift, og det er tanken med den midlertidige deponeringsordning. Det behøvede kun at være midlertidigt, og det skulle kun være midlertidigt; det skulle ikke gå over til at blive en varig beskyttelse. Men i den periode, hvor man altså på denne måde kunne opretholde en større produktion end ellers, ville denne større produktion betyde større indtægter, større opsparing og dermed også større investering. Det kunne være et middel til at hjælpe om det døde punkt, som vi har haft så svært ved at komme over i efterkrigstiden herhjemme. Derfor har jeg også været glad for at se den højtærede finansministers partifælle, det ærede medlem hr. Hans Rasmussen, udtale, at han syntes, det var en konstruktiv tanke, som fortjente nærmere overvejelse.

Den højtærede finansminister spurgte, om jeg troede, at en sådan ordning ville være et tilstrækkeligt middel til at klare vore valutaproblemer, eller om der også skulle andre ting til. Det er et af de punkter, hvorom det er vanskeligt for mig at sige noget bestemt, da jeg ikke kan vide — i hvert fald ikke i øjeblikket ved — hvor mange varer man kunne få med, eller hvor mange hindringer der er. Derfor vil jeg heller ikke udtale mig noget om, hvilken procent man kunne tænke sig at anvende, for det måtte bl. a. bero på varesortimentets omfang. I øjeblikket ved jeg heller ikke noget bestemt om, hvor store valutavanskelighederne er. Jeg ved ikke, om regeringen på det punkt ved væsentligt mere end vi andre. Jeg havde i og for sig håbet på en mere konkret vurdering af disse ting end den, regeringen hidtil har fremsat; men jeg har ikke noget imod at føje til, at hvis jeg skal skønne efter det, vi ved i dag, ville jeg gætte på, at en sådan importafgift ikke var tilstrækkelig, og at det derfor ville være rimeligt at supplere den med andre ting. Det var grunden til, at jeg ikke stemte mod forbrugsafgifterne i sidste uge, men udtalte, at de i og for sig, hvis de kunne indgå i en rigtig helhedspolitik, var et middel, der ville virke i den rigtige retning.

I øvrigt er vi vel allesammen enige om det ønskelige i, at der findes besparelser i den kommende tid. Jeg vil gerne i denne

forbindelse understrege, at vi har jo erfaring for; at det er svært at finde besparelser i en fart; det kan man bedre gøre på lidt længere sigt. Men en sådan midlertidig ordning ville give os noget af et pusterum, og man måtte så benytte den tid, hvori den gælder, til at finde frem til større besparelser. Jeg tænker naturligvis her særligt på en virkelig afvikling af boligstøtten bortset fra hjælp til dem, der virkelig trænger, dem med de små indkomster og de mange børn.

Jeg vil gerne benytte lejligheden til at kvittere for, at der nu omsider kommer den forhøjelse af boligafgiften i de gamle ejendomme med boligstøttelån fra 1946-51, som den den højtærede finansminister lovede mig efter martsforliget i 1955. Jeg har aldrig været i tvivl om, at den højtærede finansminister ønskede at opfylde dette tilsagn. Den socialdemokratiske folketingsgruppes flertal har hidtil forhindret, ham deri, men jeg er glad for, at det nu opfyldes. Jeg gætter på, at også dette hænger sammen med regeringens sammensætning. Jeg sporer her det radikale venstres og måske retsforbundets indflydelse og ser deri et vidnesbyrd om, at liberale partier kan opnå noget, også i en forhandling med socialdemokratiet.

Den højtærede finansminister spurgte mig ud om de pengepolitiske virkninger af dels deponeringsordningen, dels den tanke, jeg har fremsat. Min partifælle, det ærede medlem hr. Axel Kristensen, har talt om dette for deponeringsordningens vedkommende. Jeg vil gerne for en sådan importafgifts vedkommende sige følgende:

Det var min tanke, at de midler, den kunne indbringe, skulle anvendes til opkøb af obligationer; de skulle med andre ord ikke gå ind i de almindelige statsfinanser, men klausuleres til opkøb af danske obligationer. Jeg tænker mig disse opkøb administreret af nationalbanken. Baggrunden herfor er følgende: likviditeten i det danske banksystem kan i øjeblikket ikke være væsentlig ringere, end den er; hvis man inddrager flere penge på én front, er man derfor nødt til at give efter på en anden. Det fremgår også af det, den højtærede finansminister har sagt, at noget sådant er tanken med de regeringsforslag, der er fremsat. Men samtidig med, at man mere

[Thorvil Kristensen.]

løbende vil inddrage 400 mill. kr. årlig til statskassen, vil man stort set holde op med at sælge obligationer, og så bliver den likviditetsmæssige virkning næsten lig nul. Jeg er enig med det ærede medlem hr. Axel Kristensen i, at så bliver desværre også den valutamæssige virkning meget beskedent. Man bremser på visse punkter, men giver mere los på andre. Det er et punkt, som jeg nok synes er understreget for lidt i det, der hidtil er sagt. Jeg vil gerne understrege, at en importafgift — det samme gælder en deponeringsordning — i sig selv har en valutamæssig virkning, som stabiliseringslånet ikke har, nemlig den, at importafgiften ville bremse importen direkte dels ved i første omgang at fremkalde en formindskelse af de unødvendigt store lagre, dels ved i en kortere årrække at give dansk produktion en større plads på det danske marked, end dansk produktion har i dag.

Denne valutamæssige virkning ville gennemførelsen af min tanke have, den ville gennemførelsen af regeringens tanke ikke have; og man behøver jo ikke at være bange for, at det skulle føre til forkerte investeringer, for når virksomhederne ved, at denne afgift skal afvikles hurtigt over en kortere årrække, giver de sig selvfølgelig ikke til at investere i fabrikker, som bliver overflødige den dag, afgiften bortfalder.

Nu kunne man, når jeg på denne måde vil anvende provenuet af en sådan importafgift til køb af obligationer, stille det spørgsmål: hvad skal der så ske med disse obligationer bagefter? I den periode, opkøbene finder sted, sker der det, som jeg har tilladt mig at tale om nogle gange, at man overfører midler fra forbrugsfronten til opsparings- og investeringsfronten; men hvad skal der bagefter ske med denne obligationsbeholdning, så stor eller lille den nu måtte blive? Min tanke var, at denne obligationsmasse, den formue, som dér ville blive opsamlet, skulle blive liggende permanent som en grundfond for folkepensionsordningen. Man har jo så tit talt om, at der burde finde en vis begrænset fondsopsamling sted i forbindelse med denne ordning; det ville give den et anstrøg af forsikringsmæssig karakter, som den nu savner, og folketinget har jo ved folkepen-

sionsloven påtaget sig en stor forpligtelse, som der endnu ikke er skaffet fuld dækning for. Det kunne hjælpe i den retning, hvis man havde renterne af en sådan opsamlet formue til rådighed i de kommende år.

Må jeg slutte med at sige, at vi er jo desværre valutamæssigt kørt temmelig langt ud; selv om jeg ikke ved, hvordan den nærmeste fremtid bliver, er der jo i alt fald længe, til vi har en tilstrækkelig valutareserve, og endnu længere, til vore investeringer er blevet så store, som vi trænger til, og en af vanskelighederne er den, at fordi vi er kørt så langt ud, har vi kun en meget begrænset handlefrihed. Der er den store fare, at hvis vi skal gøre noget, der virker kraftigt nok over for valutaen, har det meget uheldige virkninger på vor produktion og på beskæftigelsen af den danske befolkning. Derfor tror jeg, den tid er inde, da det var ønskeligt, at vi prøvede på at tænke i nye baner; det har jeg ønsket at yde et bidrag til — den foreslåede deponeringsordning er jo i og for sig noget i samme retning — og jeg håber, det må få visse virkninger på de kommende forhandlinger.

Helge Madsen: Man har været inde på de protester, som rettes mod vort parti, og vi modtager jo fortsat gennem Berlingske Aftenavis protester, som imidlertid for mig kun understreger, hvad jeg tidligere har sagt om dem, der animerer til og står bag hetzen imod os. Vi vil søge at fordele de protester, vi har modtaget, til vore kredse og opfordre dem til at invitere underskriverne til vore møder, så de også kan få oplysning om tingene fra anden side. De har dog vist en vis interesse for retsforbundet ved deres protester. Vi vil kort sagt benytte det indsamlede materiale som supplement til vort emnekartotek, og for så vidt kan det være grund til at takke Berlingske Aftenavis for denne aktion blandt bladets læsere. Men protesterne, som kommer fra de kredse, der er interesserede i den bestående uret, lader os kolde; de understreger kun, at det er rigtigt, hvad vi har gjort.

Jeg vil gerne, inden debatten slutter, endnu en gang slå fast, at vi mener, at forudsætningen for virkelig afgørende fremskridt er, at vi kommer i gang med afviklingen af monopolerne, og at vi her skal begynde med jordmonopolet. I denne kamp

[Helge Madsen.]

vil mange af venstres og de konservatives vælgere være enige med os, og jeg mener også, at der her i tinget er medlemmer af de to partier, der ser med sympati på disse vore bestræbelser. Vi er blevet beskyldt for blåøjet idealisme, men så blåøjede har endnu ingen af os været, at vi har troet, at vi til denne opgave, afskaffelsen af jordmonopolet, skulle kunne drive politik sammen med venstre og de konservative som partier. På den anden side er vi jo ikke socialister. Samfundslivet trives bedst i frihed; det gælder for erhvervslivet, som arbejder bedst, når det slipper for statens indgriben, og det gælder for arbejderne, som i et liberalt samfund har ganske anderledes betingelser i kampen for bedre levevilkår end i et samfund, hvor staten er eneste arbejdsgiver. Vi mener også, at det kulturelle liv udvikler sig bedst, når det får lov til at arbejde i frihed.

Det er vore synspunkter, som vi fastholder, og som vore arbejdsfæller i regeringen jo kendte, før vi gik i forhandling.

Må jeg sige til det ærede medlem hr. Aksel Larsen, at jeg, som jo også har fulgt med i en årrække, ikke kan se nogen forskel på den definition af grundskyldens virkninger, som den højtærede minister uden portefølje hr. Viggo Starcke gav, og den definition, som Henry George og de andre retsstatsfolk har givet gennem så mange år. Selv om det ærede medlem hævder, at han har studeret dette i 40 år, er han dog alligevel ikke trængt ind til kernen.

Det ærede medlem mente også, at retsforbundet ikke kunne lide fagforeningerne. Jo, vi mener tværtimod, at der også her er et område, hvor vore ideer vil have betydning. Vi ved vel, at i de nuværende monopolsamfund er fagforeningerne arbejderens stærkeste værn, men vi mener ikke, at målet her bør være nye monopoler. Vi tror på, at vejen frem til ret og frihed bør gå gennem kampen mod monopoler af mange arter.

Op så skal vi jo i gang med udvalgsarbejdet. Pengene skal skaffes, og retfærdighed kan vi ikke nå. Vi må finde frem til en rimelig løsning, men vi vil være opmærksomme på, at denne rimelige løsning af de aktuelle problemer ikke modarbejder de løsninger på lang sigt, som vi mener skal

nås for at skabe varigt bedre forhold i vort land.

(Kort bemærkning).

Tholstrup: Når jeg tager ordet igen, er det, fordi vi hverken fra det ærede medlem hr. Aksel Møller eller fra det ærede medlem hr. Axel Kristensen har fået at vide, hvorfra oppositionen, bortset fra det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen, vil skaffe de nødvendige midler til dækning af det kasseunderskud, som er foranlediget af et rundhåndet folketingsflertal imod retsforbundets stemmer. Deponeringsordning giver jo ingen penge til at betale de indgåede forpligtelser med, og importafgift giver den modsatte virkning af en forbrugsbegrænsning, giver højere priser og dermed næring til ny inflation, således at de inflatoriske stigninger kommer ud i omsætningen igen.

Bemærkelsesværdig var en udtalelse af det ærede medlem hr. Axel Kristensen, som sagde, at hvis man tager de 400 mill. kr. og giver dem ud igen, hjælper det ikke på valutastillingen. Betyder det, at det ærede medlem ikke kender den rette sammenhæng, eller at han kender den, således at han ønsker at skjule for befolkningen, hvordan det hænger sammen? Det vil jeg gerne vide. Det kunne måske være nødvendigt at oplæse et kort sammendrag af budgettet, som det foreligger, og som viser, at der er et kasseunderskud. Vi vil kun gå med til at skaffe dækning herfor. Vi vil ikke gå med til nogen form for planøkonomi eller told, men peger på, at kun ved at standse inflationen, altså standse pengeudpumpningen, den falske købekraft hos staten og hos private, kan man standse valutaoverforbruget.

Finansministeren (Kampmann): Det er jo den afsluttende førstebehandling af lovforslaget om stabiliseringslånet, der foregår i dag; egentlig har kun det ærede medlem hr. Axel Kristensen i større omfang beskæftiget sig med stabiliseringslånet, og kritikken var jo ikke så stærk, som man har set andre steder. Jeg er godt nok klar over, at der også i den tidligere debat har været fremført kritik af dette forslag, men det har jeg allerede svaret på — jeg kan i så henseende henvise til mine bemærkninger den 14. juni, sp. 238-39

[Finansministeren.]

— og skal nøjes med at gøre et par bemærkninger til det ærede medlem hr. Axel Kristensen.

Det ærede medlem mente, at der burde tages hensyn til forsørgerpligt. Jeg kan sige, at når dette ikke er sket, er det, fordi man har ment, at ved indtægter på en snes tusinde og derover er der ikke så stor årsag til at tage hensyn til forsørgerpligt, hvortil kommer, at højst et par tusind skatteydere over denne grænse er ikke-forsørgere. Jeg ved ikke, om det ærede medlem har tænkt sig at lade stabiliseringslånene gå dybere ned, men jeg må gøre opmærksom på, at man skal langt ned under 10 000 kr., hvis der skal blive tale om at inddrage et større antal ikke-forsørgere.

Jeg har mange gange, også i dag, hørt de unge omtale som dem, der bruger meget, og der er heller ikke tvivl om, at der er en del unge, som har et væsentligt forbrug. Når indtægten ligger på en 7000—8 000 kr., er det imidlertid begrænset, hvor stort forbruget kan være, og man har heller ikke lov til at slå alle unge i hartkorn sammen. Der findes mange unge her i landet, der ikke bruger alle deres penge, men som enten sparer op eller lægger hen til uddannelse el. lign. Derfor er jeg slet ikke sikker på, at en sådan ensidig pålægning af nye skatter eller stabiliseringslån på små indtægter, selv om det drejer sig om ikke-forsørgere, vil give så stor retfærdighed, hvortil kommer, at den meget store part af ikke-forsørgere er ældre, enligstillede kvinder o. lign., og hvorfor netop de skulle inddrages til at bære byrderne i den nuværende situation kan jeg ikke se.

Det ærede medlem var inde på kursen 70 og ville dermed sige, at der i stabiliseringsloven var et skattemoment, vi kan godt sige et større moment, svarende til 30 pct. Jeg synes, det ærede medlem kom lidt let hen over sin argumentation. Det ærede medlem ved udmærket godt, at gennem de nærmeste 5 år vil kursen, selv om det nuværende renteniveau bibeholdes, komme op på 85 pct., og der kan endog være udsigt til, hvis renteniveauet bliver lavere, at kursen bliver endnu højere, således at skattemomentet ikke er så stort, som det ærede medlem vil gøre det til.

Det ærede medlem tvivlede lidt om stabi-

liseringslånets forbrugseffekt og sagde, at den måske ikke var så stor, som mange troede. Jeg ved ikke, hvor stor det ærede medlem tror den er. Jeg har selv været meget forsigtig med at udtale mig herom. Hvis det ærede medlem læser min fremsættelsestale, vil han se, at jeg sagde, at stabiliseringslånene også ville påvirke forbruget, og det vil det ærede medlem vel ikke bestride. Hvis det ærede medlem vil have en lidt mere præcis angivelse, vil jeg sige, at jeg har en fornemmelse af, at forbrugseffekten vil være omkring 50. Det er ikke noget, der kan dokumenteres, men det er nu heller ikke så lidt.

Nu kommer vi imidlertid til det afgørende i diskussionen om stabiliseringslånene, og det er, at det ærede medlem ikke på noget tidspunkt har villet indrømme, at de indtægtsgrupper, der her er tale om, kunne holde lidt igen på forbruget, og jeg må indrømme, at når man ser protesterne i dagspressen, får man også det indtryk, at når der skal ydes til stabiliseringslån, er der ingen tanke om, at forbruget kan sættes lidt ned, men at beløbet, som det ærede medlem sagde, må tages af driftskapitalen. Hvorfor det, ærede medlem? Hvorfor skal alle større indtægter her i landet have et forbrug, der ikke kan røres i en situation som den nuværende? Det skulle da være mærkeligt, når man har en større indtægt, at man da ikke kunne foretage en vis begrænsning af forbruget. Jeg tror, det vil blive tilfældet, men jeg skal gerne igen understrege, hvad jeg sagde i fredags, at jeg er klar over, at der findes en række tilfælde, hvor forbruget måske har en sådan størrelse, at der ikke er noget at tage af, og det er disse tilfælde, jeg interesserer mig for. For det er ikke rigtigt, som det ærede medlem siger, at regeringen ikke interesserer sig for investeringen og for produktionen her i landet — tværtom, det ved det ærede medlem jo godt at vi gør.

Det ærede medlem var, som jeg sagde, ikke særlig stærk i kritikken af stabiliseringslånene; til gengæld var det ærede medlem heller ikke særlig stærk i forsvaret for deponeringsordningen. Hvis jeg kun havde hørt det ærede medlem i dag argumentere for det, man vil fra oppositionens side, ville jeg ikke have fået meget nyt ud af det i forhold til forleden. Nu var det imid-

[Finansministeren.]

lertid så glædeligt, at det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen også tog ordet og gav udtryk for sine tanker — ikke om deponeringsordningen, men om importafgiften, og, som det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen også sagde, der er noget af samme grundtanke i disse to forslag; igennem en del af det, det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen sagde, kom han også til at argumentere for deponeringsordningen. Det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen havde været lidt i tvivl om årsagen til, at jeg havde omtalt hans forslag. Jeg kan sige, at årsagen var, at forslaget interesserede mig, og jeg kan også sige så meget, at hvis man skulle have en forhandling, hvori skulle indgå noget om deponeringsordning eller om importafgift, var der dele i det ærede medlem hr. Thorkil Kristensens forslag, der virkede mere tiltalende på mig end deponeringsordningen. Derfor har det nok haft sin værdi, at han har taget ordet i dag. Særlig ville det have værdi, hvis det ærede medlem hr. Axel Kristensen ville give udtryk for, om man kun vil have deponeringsordning, eller om han kan tænke sig at forhandle disse emner mere frit, om jeg så må sige.

Der var den væsensforskel mellem det ærede medlem hr. Axel Kristensens indlæg og det ærede medlem hr. Thorkil Kristensens, at det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen sagde, at han tvivlede på, at det, han foreslog, ville være tilstrækkeligt. Jeg er meget taknemlig for den udtalelse, for det har i og for sig været den væsentlige kritik fra min side mod det, der er foreslået af oppositionen, at oppositionen er kommet med forslaget om deponeringsordningen og i virkeligheden ville give det indtryk, at bare man gennemførte den — og det ærede medlem hr. Axel Kristensen prøvede det i dag ved at sige, at man skulle deponere 400 mill. kr. — så kunne man løse vort valutaproblem. Men det er jo ikke rigtigt, det har vi fået slået fast i dag. Det ærede medlem hr. Axel Kristensen mener stadig ikke, han kan komme nærmere ind på omfanget af deponeringsordningen. Han kom så langt, at han kunne nævne, at hvis man f. eks. deponerede 400 mill. kr. svarende til stabiliseringslånet,

ja så ville fordyrelsen blive — det ærede medlem tog rundt på det — 10 pct., det er 40 mill. kr. Tror det ærede medlem virkelig, at man ved at lave en deponeringsordning, hvorved der deponeres 400 mill. kr., kunne løse vort valutaproblem? Jeg ved ikke, om det ærede medlem har tænkt lidt mere over, hvor længe der skulle deponeres, men skulle vi tænke os, at der skulle deponeres i 1 år et beløb svarende til, hvad varen koster, var der altså en import på 400 mill. kr., som der skulle deponeres for. Det er ca. 5 pct. af den samlede årlige indførsel; det ærede medlem havde måske tænkt sig, at der kun skulle deponeres $\frac{1}{2}$ år, og hvis det er tilfældet, er det 10 pct. af den samlede årlige indførsel, men så bliver virkningen tilsvarende mindre. Jeg tror ikke, oppositionen kan blive ved at slippe uden om at fortælle os, hvad det er den vil.

Der er jo også diskussion om, hvorvidt ordningen skal gælde færdigvarer. Det ærede medlem hr. Axel Kristensen bruger stadig udtrykket færdigvarer. Jeg har spurgt, om der ikke var tale om forbrugsvarer, men jeg har ikke fået noget svar herpå. Man behøver ikke at have indsigt i handelsstatistik for at svare på det. Det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen nævnte, at man også kunne tage visse mellemprodukter med. Jeg er i og for sig taknemlig for den udtalelse, for det viser, at det er et bredere udsnit af importen, det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen tænker på. Men når man går over til at tale om mellemprodukter, er det uvist, hvad man tænker på. Jeg har forstået det ærede medlem hr. Axel Kristensen på den måde, at det er forbrugsvarer, der er tale om, men hvis det er tilfældet, så er det jo de forbrugsvarer, som jeg nævnte i mit indlæg forleden, der kan komme på tale: kaffe, vin, spiritus, færdige tekstilvarer, beklædning, motor-køretøjer o. s. v., og det, der er realiteten, er, at disse varegrupper, som man i virkeligheden har bebrejdet ikke alene den tidligere regering, men også den nuværende regering at vi har lagt indenlandske afgifter på, kommer man nu og foreslår at der skal lægges yderligere afgifter på i form af en deponeringsordning.

Jeg vil gerne sige til det ærede medlem

[Finansministeren.]

hr. Axel Kristensen, at jeg håber, at vi i udvalget kan få lidt mere at vide om de planer, man har, og jeg kan tilsi-ge al støtte fra vor side ikke alene med henblik på en forhandling om disse ting, men også med henblik på oplysning over for befolkningen om, hvorvidt det virkelig er rigtigt, at oppositionen i denne situation havde et alternativ til regeringens planer, og det samme tilsagn gælder i høj grad den opsparringsordning, som det ærede medlem hr. Axel Kristensen heller ikke kunne sige så meget om. Derimod havde jeg ventet, at det ærede medlem havde sagt lidt om, på hvilke områder der skulle finde besparelser sted. Det hørte vi heller ikke mere om i dag; jeg håber, det kommer senere.

Det ærede medlem sluttede med at sige, at han troede, at det forslag, han havde stillet, ville kunne løse valutaspørgsmålet. Jeg tror, at det ærede medlem står ret ene med denne opfattelse, efter at vi har hørt det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen.

Det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen mente, at jeg lidt for stærkt havde fremdraget de negative sider af hans forslag. Nu må det ærede medlem indrømme mig, at det var kun enkelte træk af forslaget, der var skitseret i den omtalte kronik; i dag har det ærede medlem suppleret på visse punkter.

Det ærede medlem mente, at de internationale aftaler kunne vi måske tage os noget lettere, end jeg havde givet udtryk for. Det ærede medlem mente, at vi måtte kunne vise hen til den dårlige valutasisituation. Nu er det jo ikke alene afgørende, hvad vi siger her indenlands om vor valutasisituation; det er også afgørende, hvordan den vurderes ude, og det kan nok være et spørgsmål, om man ude vurderer den så dårligt, som man har gjort det herhjemme, særlig under valgkampen. Det ærede medlem gav udtryk for, at det var delvis andre lande, der var skyld i vore vanskeligheder. Jeg var meget glad for denne udtalelse. Det er rart at få konstateret noget af det, vi selv har sagt.

Der er to ting, jeg synes, det er væsentligt at diskutere i forbindelse med det ærede medlems plan. Den ene er spørgsmålet om prisvirkningerne, som det ærede

medlem selv var inde på, og den anden er spørgsmålet om, i hvilket omfang man kan sige, at gennemførelsen af en sådan plan kan hjælpe os på længere sigt. Det sidste er jo meget vigtigt. Det har altid været fremholdt i forbindelse med drøftelsen af, hvad vi skulle gøre nu, at det skulle være noget, der også hjalp på længere sigt.

Med hensyn til prisvirkningen sagde det ærede medlem, at den blev måske ikke så voldsom. Hvis mange produkter skal indordnes under en sådan importafgift, og procentsatsen blot skal være 5 eller 10, bliver det nu ikke så lidt. Det ærede medlem ville vise hen til, at virkningen af devalueringen ikke havde været så voldsom. Det var også en interessant udtalelse. Jeg tror, at prisvirkningerne ikke alene bliver direkte, men også indirekte. Det blev også resultatet af devalueringen.

Det ærede medlem mener, at hans forslag har den væsentlige virkning, at det udsætter importen, og derigennem tæres der på varelagrene. Det er rigtigt, at herigennem flytter man valuta fra varelagrene over på valutabeholdningen, men det ærede medlem kan da ikke mene, at der er noget som helst konstruktivt vundet ved, at vi har nogle flere penge stående i nationalbanken og nogle mindre varelagre. Der kan højst være tale om, at vi får et pusterum. Et pusterum til hvad? Her kommer vi til det afgørende spørgsmål i forbindelse med det ærede medlems plan. Der har været talt meget om, at det, det gælder om for dansk erhvervsliv, er at styrke konkurrenceevnen og holde omkostningsniveauet nede. Det er særlig den tankegang, der er fremført fra den såkaldte liberale front. Hvorfor skal vi gøre det? Fordi vi står over for handelspolitiske forhold, der nok kan nødvendiggøre, at vi bliver bedre i stand til at konkurrere med udlandet. Kan det være rigtigt som forberedelse til en sådan situation udadtil at gå med til toldafgifter i større omfang, der dog vil forøge omkostningerne herhjemme, og som nok midlertidigt vil medføre, at vi kan producere en større del af forbruget her i landet, men samtidig også vil have virkning for vor eksport og eksportevne?

Jeg synes egentlig ikke, når der tales så meget om, hvilket sigte de forskellige for-

[Finansministeren.]

slag har, at man kan sige, at det forslag, som det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen her i dag har stillet, har noget meget langt sigte. Jeg vil som sagt ikke bestride, at det på kortere sigt kan have sin virkning, og at det som led i en helhedsløsning for at afbøde de øjeblikkelige valutavanskeligheder vil kunne indgå i forhandlingen; men det forudsætter, at oppositionen vil erkende noget af sigtet med stabiliseringslånet, som jo ikke ensidigt har været at lægge produktion og beskæftigelse hindringer i vejen, men tværtom ved fordeling af den forbrugsdæmpning, der skal finde sted, også inddrager de store indtægter under ordningen.

Jeg skal til slut sige, at ved de forhandlinger, som skal finde sted i udvalget, vil jeg gerne være med til at styrke dette formål med stabiliseringslånet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Per Hækkerup: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Formanden: Da der foreligger indstilling fra grupperne, skal jeg allerede i indeværende møde lade foretage valg af det udvalg, som det nu blev besluttet at nedsætte.

Man gik altså til:

Valg på 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om et stabiliseringslån.

Valgt blev: *Per Hækkerup, Holger Eriksen, Ove Hansen, Hans Knudsen, Peter Nielsen, Hans Rasmussen, Edel Saunte, Aage Fogh, Tholstrup, Axel Kristensen, Henry Christensen, Erik Eriksen, Henry L. W. Jensen, Sønderup, Aksel Møller, Jørgen Jørgensen (Ullerup) og Poul Sørensen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i lov om selvangivelsen af indkomst og formue, om foranstaltninger til kontrol med selvangivelsen og om straffen for skatte-svig m. v.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 65, fremsættelsen i tidenden sp. 25).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Hans Knudsen: De principper, der er nedlagt i det foreliggende lovforslag, har allerede adskillige gange været til behandling her i det høje ting i forbindelse med skattereformforslagenes øvrige indhold. Det er heller ikke nogen tilfældighed, når netop denne del af skattereformen, som indeholder bestemmelser om bedre kontrol med den hidtil dårligst kontrollerede del af indkomsterne, nu tages ud af det samlede reformkompleks til særskilt gennemførelse. Hver gang vi i de skiftende skatteudvalg siden maj måned 1954 har drøftet enkeltheder i skattereformen, har drøftet det, vi kaldte de små skattereformer — jeg tænker her bl. a. på præmiering af opsparing — har vi vist alle sammen stadig haft den fornemmelse, at de fordele, man her gav skatteyderne, meget ofte blev præget af en ulige virkning over for de forskellige grupper af skatteydere. Det var til eksempel meget lettere at præmiere opsparing af de enkelte års indkomster, hvis det lå sådan, at netop mulighederne for opsparing var nogenlunde de samme for skatteydere med ensartede skattepligtige indkomster. Men sådan er det jo desværre ikke. Dertil er indkomstansættelsen alt for usikker. Selv om de skattelignende myndigheder gør, hvad de evner for at få det bedste og det mest retfærdige indkomstgrundlag at fordele skatterne på, er netop fordelingsgrundlaget stadig væk for ulige.

Det er efter min mening fortsat en af de største brist i vor indkomstbeskatning, at kontrollen med indkomsterne ikke er lige effektiv over for alle skatteydere, og at meget betydelige indkomster kan unddrages indkomstbeskatningen. Derfor er det efter min mening også meget påkrævet, at vi netop indleder det videre arbejde med